
Departamento de Artes Plásticas

XUSTIFICACIÓN

O acceso ao mundo das imaxes, as súas posibilidades de manipulación a través de medios informáticos cada día máis globalizados, a facilidade na creación de novas formas, a popularización de novos instrumentos para a creación artística como son o ordenador, a fotografía dixital, a cámara de vídeo, etc., fai que tanto os obxectivos e os contidos como tamén a metodoloxía de traballo sexan susceptibles de cambios continuos.

A Educación plástica e visual ten como finalidade desenvolver no alumnado capacidades perceptivas, expresivas e estéticas a partir do coñecemento teórico e práctico das linguaxes visuais para comprender a realidade, cada vez máis configurada como un mundo de imaxes e obxectos que se perciben a través de estímulos sensoriais de carácter visual e táctil. Ao mesmo tempo, busca potenciar o desenvolvemento da imaxinación, a creatividade e a intelixencia emocional, favorecer o razoamento crítico ante a realidade plástica, visual e social, dotar das destrezas necesarias para usar os elementos plásticos como recursos expresivos e predispoñer ao alumnado para o goce da contorna natural, social e cultural.

Como calquera outro linguaxe, a linguaxe plástica-visual necesita de dous niveis interrelacionados de comunicación: saber ver para comprender e saber facer para expresarse. Todo iso coa finalidade de comunicarse, producir, crear e coñecer mellor a realidade e a un mesmo para transformala e transformarse, en definitiva: para humanizar a realidade e ao propio ser humano como eixe central da mesma.

Saber ver para comprender implica a necesidade de educar na percepción, supón ser capaz de avaliar a información visual que se recibe baseándose nunha comprensión estética que permita chegar a conclusións persoais de aceptación ou rexeitamento segundo a propia escala de valores e, ademais, poder emocionarse a través da inmediatez da percepción sensorial para analizar despois a realidade, tanto natural como social, de xeito obxectivo, razoada e crítica.

Saber facer para expresarse necesita do saber anterior e pretende que o alumnado desenvolva unha actitude de indagación, produción e creación. Han de ser capaces de realizar representacións obxectivas e subxectivas mediante uns coñecementos imprescindibles, tanto conceptuais como procedimentais, que lles permitan expresarse e desenvolver o propio potencial creativo.

O cuarto curso concíbese de forma máis especializada, tomando como punto de partida os procesos comúns da creación artística para desenvolver en contidos diferenciados algúns dos principais procesos de creación: a expresión plástica e visual, as artes gráficas e o deseño, a imaxe e son e a descrición obxectiva de formas.

Os contidos conceptuais, procedimentais e actitudinais, preséntanse integrados nas distintas unidades, aínda que dando prioridade a uns ou outros segundo o seu nivel de complexidade e obxectivo prefixado, enfatizando, na medida do posible, o enfoque lúdico, experimental e creativo.

A natureza da materia permite establecer unha continuidade no tratamento dos contidos ao longo de toda a etapa, de forma que o alumno poida relacionar e progresar, retomando cada novo proceso alí onde se quedou anteriormente, e alcanzar progresivamente maiores niveis de complexidade.

Os contidos son fundamentalmente conceptuais. No entanto, ao ser unha asinatura procedimental, o desenvolvemento e aprendizaxe destes conceptos farase a través dos procedementos (instrumentación e técnicas).

O currículo posibilita que a aprendizaxe da produción, deseño e creación de imaxes, obxectos ou feitos a través de códigos visuais, artísticos e técnicos poida concretarse en propostas diversas de descrición e representación gráfico-plástica, de expresión subxectiva, de composición visual, de transferencia de linguaxes, ou de transformación de imaxes. Posibilita tamén a súa posta en práctica tanto con medios gráfico-plásticos tradicionais e actuais como a través de tecnoloxías dixitais, que abran vías de experimentación de novas formas de expresión e creación.

Os traballos prácticos poderanse realizar de forma individual ou en grupo, dos que se obterán distintas solucións en función do nivel de aprendizaxe. Os traballos revisaranse durante a súa elaboración, estimulando e resolvendo os problemas que vaian xurdindo, para poder finalizar cunha posta en común.

Finalmente, o desenvolvemento dos contidos da materia, nas súas dúas liñas do saber ver para comprender e do saber facer para expresarse, non ten como obxectivo final a formación de artistas, pero si que contribuirá ao desenvolvemento daquelas capacidades dos alumnos que lles permitan unha formación de base dentro do campo da expresión plástica.

2. COMPOSICIÓN DO DEPARTAMENTO, MATERIA ASIGNADA, HORAS E DISTRIBUCIÓN.

DEPARTAMENTO DE ARTES PLÁSTICAS

APellidos e Nome	Pp	Ps	Xf	MATERIAS E CURSOS
Santiago Pascual Buyé		x	x	Educación Plástica Visual e audiovisual en 1º, 3º e 4º ESO

MATERIA	Nº HORAS
Educación Plástica, Visual e Audiovisual	
1º ESO	2
3º A ESO	2
3º B ESO	2
4º ESO	3
Materias de outros departamentos	
3º A ESO música	2
3º B ESO música	2
3º A ESO Valores Cívicos e Éticos	1
3º B ESO Valores Cívicos e Éticos	1
3º B ESO Proxecto Curricular	1

3. OBXECTIVOS

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

1. Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
2. Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
3. Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres.
4. Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas

- súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
5. Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
 6. Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
 7. Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
 8. Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e, si houbela, na lingua cooficial da Comunidade Autónoma, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.
 9. Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de xeito apropiado.
 10. Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural.
 11. Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.
 12. Valorar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación

4. RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES

O Departamento de Artes Plásticas colaborará en calquera tipo de iniciativa do centro tendente á atención educativa do alumnado con materias pendentes (Titoría de pendentes, aportación de recursos, etc.)

Para a recuperación da materia pendente, ésta dividírase en dous bloques. Realizarase unha proba de coñecementos e procedementos de dito bloque de materia nas datas indicadas para tal fin (febreiro e maio), a máis da entrega dunha serie de traballos prácticos que puntuarán a razón de un 70% para a parte práctica e un 30% para a parte teórica

Se esta proba non fose superada positivamente, os alumnos farán unha proba final extraordinaria en xuño.

5 . MATERIAS CURRICULARES E RECURSOS DIDÁCTICOS

Para desenvolver un axeitado proceso de ensinanza farase uso de todos os materiais propios da área así como os recursos dispoñibles no centro, facendo especial fincapé nas TICs e o uso da biblioteca. O profesor manterase atento a todas aquelas innovacións que podan orientarse cara ó proceso de ensinanza da área, pero sen descartar aqueles recursos tradicionais que sempre foron propios da ensinanza.

6. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS

O programa de aprendizaxe reforzase con aquelas saídas culturais que sexan posibles, facendo especial atención ás visitas culturais a museos e exposicións que reforsen os contidos

tratados na aula. Tamén se fomentará a motividade a través da participación en concursos plásticos que leven a cabo diversas organizacións.

7. ACCIÓN PARA O PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TICs

O departamento implicarase no Plan de integración das TICs a través da asimilación das novas técnicas no proceso de ensinanza aprendizaxe. Para isto se fará uso de presentacións informáticas que complementen as explicacións dos temas, así como a utilización de pizarras electrónicas nas explicacións.

Así mesmo, as novas técnicas de información estarán presentes nos propios traballos dos alumnos que se valerán delas para os seus propios traballos, facendo uso da infografía e da presentación informática de traballos teóricos.

8. CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN

Como xa quedou dito, as principais eivas da presente programación didáctica poden estar na parte da temporalización e da distribución de contidos, dado o axustado que resulta o tempo de horas lectivas. Na memoria que se realice a finais do mes de xuño han quedar recollidas as correspondentes incidencias ou reflexións que contribuirán a solventar posibles deficiencias.

Podemos diferenciar tres tipos de avaliación que conxuntamente darán como resultante un criterio valorativo globalizador.

1.- Avaliación inicial. Esta avaliación ten un carácter de diagnóstico. Permítenos coñecer a situación de partida do alumnado ó comezo do curso.

2.- Avaliación formativa. A avaliación formativa esixe a observación do proceso de aprendizaxe. Isto implica establecer rexistros que nos permitan detectar o momento no que se produce un atranco, a causa que o produce e os mecanismos correctores para superalo.

3.- Avaliación sumativa. Esta avaliación non se pronuncia unicamente verbo da aprendizaxe do alumnado, senón que se interpretará como un instrumento de control no proceso educativo e como fonte de información para o propio alumnado. Este seguimento tamén deberá proporcionar ó alumnado información verbo do seu proceso de aprendizaxe e permitirá a súa participación no mesmo a través de actividades de autoavaliación e coavaliación.

Para o proceso de establecer a cualificación do alumnado, dentro do marco pedagóxico da avaliación continua, o profesor terá en conta o traballo desenvolvido de xeito cotián na aula e establecerá a realización de probas obxectivas de coñecemento que sempre se axustarán aos marcos das convocatorias ordinarias e extraordinarias nas datas establecidas pola Comisión de Coordinación Pedagóxica CCP e a dirección do centro.

Na nota final do curso contará a media dos resultados obtidos nas sucesivas avaliacións trimestrais, ponderada con aspectos pedagoxicamente tan relevantes como a progresividade na actitude e na aprendizaxe: Aínda que a media poda ser similar, non ten o mesmo significado a secuencia temporal de notas 1 – 4 –9 que, por exemplo, 8 – 5 – 1. No primeiro caso, malia ter dúas avaliacións suspensas, apréciase unha clara progresividade ascendente e o alumnado estaría aprobado; xusto o contrario do que acontece no segundo caso.

Para o alumnado coa materia pendente de 1º de ESO de cursos anteriores realizarase unha proba obxectiva de coñecementos nas datas correspondentes, de acordo co temario exposto no apartado de contidos mínimos.

Na nota da convocatoria ordinaria contabilizará a proba de coñecementos e as tarefas realizadas.

Puntuarase da seguinte forma:

60% A proba de coñecemento. Si non se realiza a proba polo profesor, considerarase como traballo de láminas.

30% Todas as láminas presentadas en tempo e forma.

10% A actitude e traer o material en perfecto estado de uso.

Para facer a media o alumnado deberá obter un mínimo de 3 puntos sobre 10 na proba de coñecemento.

O profesorado en beneficio do alumnado poderá variar as porcentaxes correspondentes á proba de coñecemento e á entrega de láminas, sempre que se entreguen todas as láminas ben realizadas e se presenten en tempo e forma, seguindo as indicacións do profesorado.

O alumnado terá que traer o material en perfecto estado de uso todos os días.

A realización de todas as tarefas propostas polo profesorado será condición indispensable para aprobar o curso, entregadas en tempo e forma, na convocatoria ordinaria ou extraordinaria. Por esta razón, o alumnado que acuda ás probas de xuño ou setembro, así como ás probas programadas ao longo do curso e maio, fará unha proba obxectiva de coñecementos que terá como temario básico de contidos os que aparecen, de seguido, no apartado "Mínimos esixibles para a obtención dunha avaliación positiva". Para a proba de setembro será obrigatoria a entrega de todas as láminas, apuntes de clase e todas as tarefas cos exercicios realizados ao longo do curso, e soamente puntuará a proba obxectiva.

O Departamento de Artes Plásticas do CPI de Panxón acordou que quedará suspendido o dereito a avaliación continua na materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual para o alumnado de 1º da ESO que sen causa xustificada falten a máis de doce horas lectivas da devandita materia.

9. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

No Proxecto Curricular do Centro faise referencia a este apartado. No entanto, damos a continuación unhas directrices para a área de Educación Plástica Visual e Audiovisual.

Os materiais curriculares deben contemplar as diferenzas individuais de capacidades, motivación e intereses dos alumnos e alumnas; para iso, posibilitan unha acción aberta dos

profesores e profesoras, de forma que tanto o nivel dos contidos como as formulacións didácticas poidan variar segundo as necesidades específicas do aula.

Nos materiais de Educación Plástica e Visual a atención á diversidade dos alumnos e alumnas reviste especial importancia debido á complexidade dalgúns dos contidos do programa, e debe estar presente sempre na actividade docente para lograr os mellores resultados. Esta atención á diversidade contéplase en tres planos: a programación, a metodoloxía e as actividades de reforzo e ampliación, ademais das posibles adaptacións curriculares.

- Atención á diversidade na programación

A área de Educación Plástica e Visual ten unha programación que contempla aqueles contidos nos que os alumnos mostran un nivel menos homoxéneo. Tal é o caso da comprensión dalgúns aspectos que esixen un alto nivel de comprensión espacial ou un nivel de execución moi especializado. Tendo en conta que non todos os alumnos adquiren ao mesmo tempo e coa mesma intensidade os contidos tratados, a programación debe estar deseñada de modo que asegure un nivel mínimo para todos os alumnos ao final da etapa, prestando oportunidades para recuperar o non adquirido no seu momento.

A programación cíclica dá a oportunidade de volver retomar os conceptos básicos para garantir en todo momento a súa comprensión por parte de todos os alumnos. Por outra banda, a presenza dos tres bloques de contidos en cada curso permite que cada un dos alumnos e alumnas poida profundar naquel campo en que ten mellores aptitudes ou reforzar os aspectos que non domina no nivel esixido. Cada unidade, abre un mundo de posibilidades de observación, análise e creación que permite aos profesores adaptar o programa ás peculiaridades dos seus alumnos unha vez que se garantiu o coñecemento do esencial.

- Atención á diversidade na metodoloxía

A metodoloxía e as estratexias didácticas concretas que van aplicarse no aula tamén contemplan a diversidade dos alumnos e alumnas. Ditas estratexias afectan fundamentalmente ao ensino dos conceptos e aos diferentes niveis de dificultade na proposta de actividades. En canto ao ensino de conceptos, realízase a partir de imaxes concretas e a través de experiencias sinxelas que se poden ter no aula. Permite, xa que logo, respectar as diferenzas individuais por medio da elección do proceso didáctico que mellor se acomode a cada alumno. En canto ás formas de expresión realizadas a través das propostas de actividades, ábrese toda unha gama de posibilidades onde se estimula especialmente a imaxinación, a creatividade e o goce estético, que fagan natural a comunicación. En xeral pódese dicir que as formas didácticas teñen en conta o punto de partida de cada alumno ou alumna, as súas dificultades específicas e as súas necesidades de comunicación.

- Atención á diversidade nas actividades de reforzo e ampliación

As actividades de reforzo son actividades sinxelas coas que o alumno pode repasar e traballar conceptos, aplicar técnicas e afianzar destrezas. Xa que logo, estas actividades son particularmente interesantes nos casos nos que convén reforzar a aprendizaxe dos alumnos e alumnas con dificultades. As actividades de ampliación suscitan a aplicación de conceptos, procedementos e actitudes de forma adecuada a aqueles alumnos e alumnas adiantados.

- Adaptacións curriculares

Para alumnos con necesidades educativas especiais realizaranse as adaptacións curriculares necesarias, solicitando a oportuna información ao Departamento de Orientación e seguindo as pautas marcadas con carácter xeral nesta programación. O proxecto que se presenta trata de ser o suficientemente flexible para propoñer un ensino o máis individualizada posible. Para iso contempla, desde diversos ángulos, a posibilidade de atender aos distintos niveis de coñecemento e circunstancias que poidan presentarse nun mesmo grupo.

1. Distinción entre estándares de aprendizaxe evaluables. Dita distinción xa se deixou especificada nos que son básicos (ver apartado 3 desta programación).

2. Actividades diferenciadas. As actividades a aplicar deberán ser graduadas con diferente nivel de dificultade sen perder nunca o obxectivo fundamental que se pretende conseguir.

3. Metodoloxías diversas. O modelo xeral dos métodos de traballo que se empreguen deber ser tal que o ensino/aprendizaxe resulte realmente activa e creativa, nunca repetitiva nin imitativa. Cada tipo de contidos requirirá un método axustado ás súas características, pero a cuestión, agora, é a diversificación de métodos segundo a diversidade do alumno.

4. Diferentes agrupamentos de alumnos. As anteriores diversificacións fanse no desenvolvemento dunha clase normal, é dicir, non é necesario facer agrupacións de alumnos segundo o tipo de actividade. Outra cousa é que a actividade sexa recomendable desenvólvela en pequenos grupos, nese caso si pode ser determinante o tipo de nivel de actividade que se vaia a efectuar.

De igual forma, certo tipo de actividades, como as relativas á procura ou á investigación sobre calquera asunto, pode facer aconsellable que se fagan diferentes agrupamentos, xa que unha maior homoxeneidade entre os alumnos facilita ao profesor a distribución de material de apoio e, sobre todo, facilita a intercomunicación entre os propios estudantes co conseguinte enriquecemento

10. IMPLICACIÓN DO DEPARTAMENTO NO PROXECTO LECTOR

O departamento implicarase no Proxecto Lector do Centro facendo da biblioteca una extensión da aula onde os alumnos e alumnas poderán acadar toda a información necesaria para os seus traballos e para a preparación dos temas traballados na aula. Para isto haberá clases que se impartirán integramente na biblioteca de maneira que os alumnos e alumnas podan facer uso de toda a documentación escrita e visual presente no centro e se familiaricen con este entorno, aprendendo a acadar a información necesaria para a resolución dos traballos propostos.